

Versiune anonimizată

C-530/18 - 1

Cauza C-530/18

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

13 august 2018

Instanța de trimitere:

Tribunalul Ilfov (România)

Data deciziei de trimitere:

20 iunie 2018

Reclamantă în prima instanță:

EP

Pârât în prima instanță:

FO

Înregistrat în registrul Curții de Justiție sub nr. <u>1088693</u>
Luxemburg,
14 AOUT 2018 pentru Grefier,
Fax / E-mail : <u>Romana</u>
Depus la : <u>13/08/2018</u> Ramona I. Șereș Administrator

[OMISSIS]

TRIBUNALUL ILFOV

SECȚIA CIVILĂ

[OMISSIS] [compunerea instanței]

CERERE DE HOTĂRÂRE PRELIMINARĂ

Tribunalul Ilfov, la cererea apelantului FO, [OMISSIS] în temeiul articolului 267 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), solicită

CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

A răspunde la următoarele întrebări ce privesc interpretarea articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind

competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (Bruxelles II bis):

1. Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești trebuie interpretat în sensul că acesta instituie o excepție de la regula de competență a instanței naționale unde copilul are domiciliul în fapt?

2. Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești trebuie interpretat în sensul că constituie criterii care arată o legătură specială pe care copilul o are cu Franța (criteriile enunțate de partea litigantă fiind următoarele: copilul este născut în Franța, are un tată cetățean francez, are familia de sânge constând în două surori și un frate, o nepoată (fiica surorii sale), bunicul patern, actuala prietenă a tatălui și fiica lor minoră în Franța, în România neavând nicio rudă din partea mamei, merge la școala franceză, educația și mentalitatea copilului au fost întotdeauna franceze, limba vorbită în casă între părinți și între părinți și copil era întotdeauna limba franceză), astfel că instanța națională trebuie să constate că instanța din Franța este mai bine plasată?

3. Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești trebuie interpretat în sensul că diferențele de procedură dintre legislațiile celor două țări, cum ar fi judecarea procesului fără prezența publicului, de către judecatori specializați, servesc interesului superior al copilului în sensul acestor dispoziții legale de drept comunitar?

Obiectul litigiului. Fapte pertinente/relevante

1. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Buftea la data de 13.01.2014 [OMISSIS], reclamanta EP a solicitat [OR. 2] instanței ca, prin hotărârea pe care o va pronunța, în contradictoriu cu pârâtul FO, să dispună desfacerea căsătoriei încheiate la data de 07.05.2005 [OMISSIS]; revenirea la numele purtat anterior căsătoriei; încredințarea minorei [...], născută la data de 13.10.[2006], spre creștere și educare, precum și stabilirea locuinței minorei la locuința reclamantei; obligarea pârâtului la plata unei contribuții pentru creșterea și educarea minorei în raport cu veniturile realizate de pârât. Cu cheltuieli de judecată.
2. [OMISSIS] [motivele de divorț neredate întrucât părțile au solicitat ulterior divorțul prin acord, fără motivare]
3. [OMISSIS] [dispoziții de drept intern invocate de reclamantă]
4. [OMISSIS] [probele propuse de reclamantă]

5. La 25.09.2014, pârâtul a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția necompetenței generale a instanțelor române, litigiul fiind de competența instanțelor de pe teritoriul Federației Ruse, excepția litispendenței internaționale și respingerea cererii principale, ca inadmisibilă, față de neîndeplinirea procedurii prealabile a informării privind avantajele medierii.
6. Totodată, pârâtul a formulat cerere reconvențională prin care a solicitat desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a reclamantei, exercitarea autorității părintești față de minoră în mod exclusiv de către pârât, stabilirea locuinței minorei la locuința tatălui, pe teritoriul Federației Ruse, stabilirea contribuției reclamantei la cheltuielile de creștere și întreținere a minorei și revenirea reclamantei la numele purtat anterior căsătoriei. Cu cheltuieli de judecată.
7. [OMISSIS] [motivele de divorț neredate întrucât părțile au solicitat ulterior divorțul prin acord, fără motivare]
8. [OMISSIS] [dispoziții de drept invocate de pârât]
9. [OMISSIS] [probele propuse de pârât]
10. Prin încheierea pronunțată la 10.10.2014, instanța a respins excepția necompetenței internaționale a instanțelor române, ca neîntemeiată, excepția litispendenței internaționale, ca neîntemeiată, excepția inadmisibilității cererii pentru neîndeplinirea procedurii prealabile, ca neîntemeiată.
11. Totodată, prin încheierea din 12.01.2015, instanța a constatat că legea aplicabilă litigiului este legea română.
12. În ședința publică din 08.06.2016, părțile au arătat că solicită desfacerea căsătoriei prin acord, fără motivare în ceea ce privește divorțul, și revenirea reclamantei la numele purtat anterior căsătoriei [...]. **[OR. 3]**
13. Cu privire la capetele accesorii divorțului, fiecare parte a solicitat exercitarea în mod exclusiv a autorității părintești, stabilirea locuinței minorei [...] la locuința sa, precum și obligarea părții adverse la plata pensiei de întreținere.
14. **Prin sentința civilă [OMISSIS] din data de 04.07.2016 a Judecătoriei Buftea, s-au dispus următoarele:**

S-a admis în parte cererea principală formulată de reclamanta-pârâtă EP în contradictoriu cu pârâtul-reclamant FO.

S-a admis în parte cererea reconvențională formulată de pârâtul-reclamant FO în contradictoriu cu reclamanta-pârâtă EP.

S-a dispus desfacerea căsătoriei, prin acord.

Reclamanta a revenit la numele purtat anterior căsătoriei.

S-a stabilit locuința minorei [...] la locuința mamei.

Autoritatea părintească se exercită în comun.

S-a încuviințat păstrarea legăturilor personale dintre pârât și minoră, conform următorului program:

primul și al treilea week-end din lună de vinerea ora 14.00 (ori după terminarea orelor de curs) până duminica la ora 19.00, cu dreptul tatălui de a lua minora și obligația de a o aduce la domiciliul mamei;

jumătate din vacanțele școlare astfel: prima săptămână din vacanța din luna octombrie; prima săptămână din vacanța din luna decembrie; prima săptămână din vacanța din luna februarie; prima săptămână din vacanța din luna aprilie; o lună din vacanța de vară de la data de 01 iulie la 31 iulie, cu dreptul tatălui de a lua minora și obligația de a o aduce la domiciliul mamei.

L-a obligat pe pârât la plata pensiei de întreținere către minoră, în cuantum de 600 de lei lunar, începând cu data pronunțării [hotărârii] până la majorat, sumă ce [se indexează] trimestrial, în raport cu rata inflației.

15. Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut următoarele fapte și argumente relevante în legătură cu problema de drept european pusă în discuție:

16. Părțile au rămas pe poziții radical diferite, fiecare solicitând exercitarea în mod exclusiv a autorității părintești față de minora [...], stabilirea locuinței minorei la locuința sa, precum și obligarea părții adverse la plata pensiei de întreținere.

17. În subsidiar, pârâtul a solicitat stabilirea unui program de vizitare care să permită partajarea în mod egal a timpului petrecut de minoră alături de fiecare dintre părinți, similar legislației franceze, arătând că un asemenea program ar satisface cel mai bine interesul superior al minorei.

18. Analizând cererile privind exercitarea autorității părintești, instanța a reținut următoarele:

19. Potrivit articolului 2 din Legea nr. 272/2004, orice act juridic emis sau încheiat în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului. Principiul interesului superior al copilului a prevalat în toate deciziile și demersurile care privesc copilul.

20. În considerarea interesului superior al copilului, unul dintre drepturile copilului garantate prin Legea nr. 272/2004 este, potrivit articolului [17] alineatul (1), acela de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, în sensul acestei legi relațiile personale realizându-se, conform

articolului [18], prin: a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit [acestei] legi, dreptul la relații personale cu copilul; b) **[OR. 4]** vizitarea copilului la domiciliul acestuia; c) găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit; d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul; e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit [acestei] legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul; f) transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul.

21. De asemenea, în cadrul ocrotirii părintești, deplina egalitate în drepturi a părinților în ceea ce privește exercitarea drepturilor și îndatoririlor față de copii minori reprezintă unul dintre principiile de bază ale Codului civil, prevăzut în articolul 503 alineatul (1), care dispune că „Părinții exercită împreună și în mod egal autoritatea părintească”.
22. Potrivit articolului 8 alineatul (1) din Convenția europeană a drepturilor omului, „[o]rice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”. Conform alineatului (2), „[n]u este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională și siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora”.
23. Prin acest articol, convenția protejează o sferă largă de interese de natură personală, aceste dispoziții aplicându-se pe deplin în cazul relațiilor dintre părinți și copii, astfel cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Ignaccolo-Zenide împotriva României, în care s-a apreciat că „articolul 8 implică dreptul părintelui de a beneficia de măsuri adecvate din partea statului pentru a fi alături de copilul său, precum și obligația autorităților naționale de a dispune aceste măsuri”. Respectarea vieții de familie, astfel înțeleasă, implică, pentru stat, obligația de a acționa în așa fel încât să permită dezvoltarea normală a acestor raporturi.
24. De asemenea, în cauza Amanalachioai împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că interesul copiilor prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia. Interesul copilului a impus ca numai anumite circumstanțe cu totul excepționale să poată duce la o ruptură a unei părți a legăturii de familie și ca să se facă tot posibilul să se păstreze relațiile personale și, dacă este cazul, la momentul potrivit, „să se reconstituie” familia.

25. Concluzionând, în lumina acestor prevederi legale și a interpretării Curții Europene a Drepturilor Omului a prevederilor articolului 8 din convenție, Curtea a apreciat că interesul copilului impune respectarea dreptului acestuia de a avea o viață de familie, deziderat care nu se poate realiza decât prin menținerea legăturilor personale, în mod efectiv, între copil și părintele căruia nu i-a fost încredințat, cu excepția acelor situații excepționale în care se probează că există motive temeinice de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului.
26. Curtea a apreciat, în aceeași ordine de idei, că, indiferent de problemele existente între părinți, copiii trebuie să crească într-un climat armonios, propice dezvoltării și securității psihice și morale. Un copil traumatizat de neînțelegerile dintre părinți poate fi afectat ireversibil, cu consecințe grave asupra dezvoltării sale armonioase, indiferent că vina unuia dintre părinți este mai mare sau mai mică.
27. Ceea ce este important în ceea ce privește consolidarea relației dintre părinte și copilul minor, la această vârstă relativ fragedă, este contactul direct și regulat al acestora. **[OR. 5]**
28. Pe de altă parte, în considerarea jurisprudenței CEDO, anterior citată, legăturile firești dintre părinte și copil nu se pot stabili decât în situația în care cei doi beneficiază de condiții optime pentru realizarea acestui deziderat, impunându-se ca dispozițiile adoptate în acest sens să nu fie formale – ci susceptibile de aducere eficientă la îndeplinire – și, în mod necesar, să asigure valorificarea optimă a dreptului acestora de a avea o viață de familie.
29. În același timp, în interesul superior al copilului, părinții sunt datori să comunice unul celuilalt toate informațiile privind starea de sănătate și nevoile concrete de creștere și îngrijire ale copilului **[OMISSIS]** și să colaboreze în scopul luării celor mai potrivite măsuri în legătură cu persoana copilului, iar nu să obstrucționeze în orice mod desfășurarea firească a legăturilor dintre copil și părintele care nu a obținut încredințarea minorului.
30. În acest sens, în spiritul bunei-credințe și al înțelegerii, în interesul superior al copilului, principial, ambii părinți trebuie să manifeste o disponibilitate maximă și o cooperare deplină, de așa manieră încât copilul să se bucure de prezența și afecțiunea ambilor părinți, care, prin comportamentul lor, ar trebui să aibă în vedere în permanență principiul interesului superior al copilului.
31. În speță, instanța a constatat că, de la despărțirea în fapt a soților, care a avut loc la sfârșitul anului 2013, minora [...] a locuit la domiciliul reclamantei. Potrivit raportului de anchetă psiho-socială efectuat în cauză, minora s-a integrat corespunzător în mediul în care locuiește, are o viață socială normală și este înscrisă la școala franceză, având rezultate foarte bune la

învățătură. Recent, reclamanta și-a refăcut viața și s-a mutat împreună cu minora în locuința actualului său concubin, de asemenea din probe rezultând că aceasta s-a integrat foarte bine în noul mediu, având o relație foarte bună inclusiv cu fiica concubinului mamei sale.

32. Pe de altă parte, pârâtul este un respectabil om de afaceri, cetățean francez, care în decursul a câțiva ani a fost nevoit a-și stabili locuința principală în Franța, România și Rusia. În prezent însă, este incertă situația profesională a pârâtului, având în vedere dificultățile în obținerea informațiilor din partea autorităților Federației Ruse, dar și faptul că reședința acestuia a rămas în Federația Rusă, precum și unul dintre locurile de muncă ale acestuia, respectiv universitatea locală din Ufa.
33. Totodată, pârâtul a arătat că a încheiat un contract de închiriere pentru o locuință din județul Ilfov, intenționând a-și da demisia din toate funcțiile pe care le ocupă și a se muta definitiv în România, urmând a căuta un loc de muncă ce i-ar putea asigura veniturile necesare traiului.
34. Fiind audiată în cameră de consiliu, minora a arătat că își iubește ambii părinți, nu îi place când îi vede permanent în conflict din cauza divorțului și nu vrea să îi supere, mai ales pe pârât, dar și-ar dori să locuiască alături de mamă.
35. Analizând împrejurările evocate, instanța a stabilit locuința minorei la locuința mamei, care în prezent se află pe teritoriul României, țară cu care minora are cele mai puternice legături de limbă și cultură, mediu în care minora locuiește de multă vreme și în care s-a integrat foarte bine.
36. Instanța a constatat că natura activităților desfășurate de tată îl pun pe acesta în imposibilitatea de a acorda timpul necesar minorei, pe o perioadă îndelungată, [ceea ce] ar presupune stabilirea locuinței minorei la locuința acestuia. Este adevărat că și în cursul judecății instanța a încurajat petrecerea timpului minorei în compania ambilor părinți, aceasta ajungând a locui o săptămână alături de pârât, însă stabilirea locuinței minorei la tată ar presupune un angajament mult mai mare, în privința căruia pârâtul, prin natura activităților pe care le-a prestat în decursul carierei sale, ce au necesitat schimbări permanente și petrecerea unor perioade de timp considerabile departe de **[OR. 6]** familie sau chiar departe de țara unde își avea domiciliul, nu poate oferi garanții îndestulătoare.
37. De asemenea, nici poziția pârâtului potrivit căreia este pregătit a lăsa toată cariera în spate pentru a se muta în România și a locui alături de minoră nu este suficientă pentru a fundamenta cererea de stabilire a locuinței minorei la domiciliul său, instanța considerând proporțional a se întemeia pe conduita actuală a mamei, care asigură minorei un confort fizic și psihic corespunzător, prin mediul în care a integrat-o și oportunitățile pe care i le

oferă, față de promisiunea tatălui că își va schimba viața socială și profesională.

38. În privința locuinței alternative solicitate de tată, instanța a avut în vedere prioritar faptul că acesta este cetățean francez, provenind dintr-o societate care a consacrat la nivel legislativ și jurisprudențial această modalitate de exercitare a autorității părintești.
39. [OMISSIS]
40. [OMISSIS] [OR. 7] [OMISSIS]
41. [OMISSIS]
42. [OMISSIS]
43. [OMISSIS]
44. [OMISSIS]
45. [OMISSIS] [OR. 8] [OMISSIS]
46. [OMISSIS]
47. [OMISSIS]
48. [OMISSIS]
49. [OMISSIS]
50. [OMISSIS] [jurisprudența instanțelor franceze în materia reședinței alternative a minorului]
51. Analizând cererea pârâtului prin care a solicitat stabilirea unei locuințe alternative pentru minora [...], în raport cu criteriile jurisprudențiale anterior evocate, singurele la dispoziția instanței, cât timp legislația română ar permite combinarea dispozițiilor privind stabilirea locuinței minorului și a programului de vizitare, pentru a se ajunge la soluția solicitată de pârât, însă nu a oferit criterii la care instanța să se poată raporta, s-au reținut următoarele:
52. În primul rând, așa cum au arătat în mod constant instanțele franceze, neînțelegerile dintre părinți pot constitui un obstacol pentru stabilirea reședinței alternative, cât timp acestea pot avea consecințe defavorabile pentru dezvoltarea copilului. În acest sens, au fost respinse cererile pentru stabilirea reședinței alternative în spețele în care s-a reținut că minorul a fost prins într-un conflict de loialitate care emana din relațiile exacerbate dintre părinți ori neînțelegerile dintre părinți au fost de așa natură încât nu s-a putut ajunge la preluarea copiilor lor și la o comunicare rezonabilă. S-a reținut

totodată că, într-un asemenea climat conflictual, [copiii] nu puteau trece, în permanență, de la o casă la alta, săptămână după săptămână, în condiții de liniște și calm pentru echilibrul lor personal și pentru construirea personalității lor.

53. În speță, din toate probele administrate a rezultat că între părinții minorei a fost și este un conflict permanent, începând cu data introducerii cererii de divorț, fiecare încercând a minimiza rolul celuilalt în educația și dezvoltarea copilului și a crea o imagine negativă cu privire la celălalt părinte.
54. Acest conflict este resimțit din plin de minoră, care a arătat atât cu ocazia audierii în cameră de consiliu, cât și în cadrul ședințelor efectuate în vederea realizării expertizei psihologice că își iubește ambii părinți, dar nu îi place când îi vede certându-se, nu îi place când este urmărită și filmată de pârât pentru a strânge probe în acțiunea de divorț și nu îi place când acesta o întreabă cu cine ar vrea să locuiască, după care începe să plângă când aude că dorește a locui împreună cu reclamanta. **[OR. 9]**
55. De asemenea, instanța nu a putut neglija aceste ultime două aspecte evocate (filmările vizitelor și plânsul tatălui) care pun o presiune exagerată pe minoră și îi creează acesteia un sentiment de insecuritate în timpul vizitelor la pârât.
56. În al doilea rând, a fost avut în vedere și criteriul caracteristicilor domiciliului copiilor la unul dintre părinți, reținându-se respingerea cererilor de stabilire a reședinței alternative dacă unuia dintre părinți programul de lucru nu îi permitea a petrece foarte mult timp în compania copilului său ori supunea copilul pe perioada petrecută alături de respectivul părinte unui disconfort creat prin schimbarea săptămânală a orelor de somn.
57. În cauză, pârâtul, deși a susținut că au intervenit schimbări în viața sa profesională, totuși este evident că nu poate continua să rămână fără serviciu și totodată nu poate fi angajat cu un program fix 8 ore/zi, în raport cu nevoile minorei, având în vedere trecutul său profesional, precum și activitățile în care continuă a rămâne implicat.
58. Pentru aceste motive, instanța a apreciat că în speță este în interesul superior al minorei a avea o locuință statornică, la unul dintre părinți, existând riscul ca un program care să permită reședința alternativă săptămânală să aibă consecințe defavorabile pentru dezvoltarea copilului.
59. Totodată, instanța a constatat că, din moment ce este deja integrată în mediul oferit de către mamă, este în interesul superior al minorei să rămână în acel mediu, existând de asemenea posibilitatea ca o schimbare bruscă a condițiilor de locuit, a școlii și a întregului mediu social să aibă consecințe defavorabile asupra dezvoltării minorei.

60. În raport cu aceste aspecte, instanța a stabilit locuința minorei [...] la locuința reclamantei.
61. În privința autorității părintești, instanța nu s-a abătut de la regula exercitării în comun a autorității părintești trasată de articolul 397 din Codul civil, având în vedere că totuși nu s-a dovedit că vreuna din părți a avut față de minor un comportament de natură să justifice o măsură ce echivalează *de facto* cu decăderea din drepturile părintești.
62. Deși conflictul dintre părinți este evident și pare a fi iremediabil, totuși aceștia rămân obligați a găsi mereu forme de colaborare în vederea luării deciziilor importante cu privire la creșterea și educarea minorei.
63. Totodată, având în vedere și amploarea conflictului dintre părinți, instanța a apreciat că solicitarea exercitării exclusive a autorității părintești de către unul dintre părinți își are izvorul în dorința acestuia de a se răzbuna pe fostul soț pentru eșecul căsătoriei, iar acordarea unei asemenea posibilități ar asigura premisele înstrăinării copilului față de părintele care nu este chemat a exercita drepturile ce intră în conținutul autorității părintești.
64. Având în vedere soluțiile pronunțate cu privire la exercitarea autorității părintești și stabilirea locuinței minorei, instanța a încuviințat menținerea relațiilor dintre minora [...] și pârât, conform următorului program:
 - [OMISSIS] [program redat deja la punctul 14 de mai sus]
65. În privința obligației de întreținere, instanța a avut în vedere dispozițiile articolului 529 alineatul (2) din Codul civil, potrivit cărora, când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabilește până la **[OR. 10]** o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii și o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii.
66. În aplicarea acestui text de lege, instanța s-a raportat la veniturile nete, periodice, dovedite de pârât în prezenta cauză, care se situează în jurul valorii de 500 de euro/lunar.
67. Pentru aceste motive, instanța l-a obligat pe pârât la plata către reclamantă a sumei de 600 de lei lunar, începând cu data pronunțării [hotărârii] până la majorat, sumă ce [se indexează] trimestrial, în raport cu rata inflației.
68. **Împotriva acestei sentințe au formulat apel FO și EP, cauza fiind înregistrată pe rolul Tribunalului Ilfov – Secția civilă [OMISSIS] la data de 07.04.2017.**
69. Apelantul FO a solicitat, în esență, [OMISSIS] să se stabilească faptul că Judecătoria Buftea a fost [o] instanță incompetentă să judece acest litigiu, iar incompetența a fost invocată în condițiile legii prin întâmpinarea depusă

în termen la dosarul de fond al cauzei, și, pe cale de consecință, anularea sentinței civile apelate.

70. În subsidiar, a solicitat menținerea dispozițiilor sentinței civile apelate referitoare la desfacerea căsătoriei prin acord, revenirea reclamantei la numele purtat anterior încheierii căsătoriei și exercitarea autorității părintești în comun de către ambii părinți și schimbarea în parte a sentinței civile apelate, în sensul stabilirii locuinței minorei [...] la locuința tatălui în Franța, iar în subsidiar, stabilirea locuinței minorei [...] alternativ, câte o săptămână din lună la reședința tatălui din Corbeanca (România) și câte o săptămână din lună la domiciliul mamei din Voluntari sau câte două săptămâni la tată și două săptămâni la mamă la domiciliile indicate.
71. În motivarea cererii, a arătat că, potrivit dispozițiilor imperative ale [noului Cod de procedură civilă], instanța română sesizată cu o cerere privind un litigiu cu element de extraneitate este obligată să își verifice din oficiu competența internațională, iar în cauză verificarea competenței este obligatorie și ca urmare a ridicării problemei competenței pe cale de excepție.
72. Mai mult, a arătat că, deși autoritatea părintească ar trebui exercitată în comun, așa cum a fost stabilit de instanța de judecată, acesta nu poate să-și exercite acest drept pentru că reclamanta îi interzice orice legătură cu fiica sa și nu îi oferă nicio informație în legătură cu aceasta.
73. [OMISSIS] [dispoziții de drept invocate de parte]
74. EP a depus **întâmpinare** prin care a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și [OMISSIS] obligarea apelantului-pârât la plata cheltuielilor de judecată, arătând că acesta și-a ascuns veniturile obținute și a susținut că nu ar avea un loc de muncă de peste un an de zile, sustrăgându-se de la plata pensiei de întreținere, care a fost diminuată până la suma de 600 de lei, sumă pe care oricum nu o achită, în prezent apelantul-pârât datorând peste 11 000 de euro pensie alimentară.
75. [OMISSIS] [dispoziții de drept intern invocate de parte]
76. Apelanta EP a solicitat, în esență, admiterea apelului, modificarea în parte a sentinței civile apelate și admiterea cererii sale introductive astfel cum a fost modificată.
77. În motivarea cererii, a arătat că în mod greșit instanța de fond a dispus exercitarea autorității părintești în comun, a stabilit un program de vizită în favoarea intimatului **[OR. 11]** neadaptat raporturilor parentale și interesului superior al copilului și a stabilit o valoare a pensiei de întreținere în favoarea minorei în mod netemeinic și nelegal.

78. Mai mult, a arătat că, încă de la naștere, aceasta s-a ocupat în mod exclusiv de creșterea și educarea minorei, cea care i-a fost întotdeauna alături, i-a oferit dragoste, sprijin și echilibru emoțional, iar caracterul instabil și depresiv al pârâtului-intimat, consumul excesiv de stupefiante și de alcool și mai ales lipsa oricăror remușcări pentru comportamentele sale impulsive și în mod clar dăunătoare copilului creează premisele producerii în orice moment a unor evenimente care pot aduce atingere integrității fizice a minorei.
79. [OMISSIS] [dispoziții de drept intern invocate de parte]
80. FO a depus **întâmpinare** prin care a solicitat respingerea apelului ca nefondat, arătând că exercitarea autorității părintești reprezintă o componentă a noțiunii de viață de familie, astfel cum aceasta este protejată de articolul 8 din CEDO.
81. [OMISSIS] [dispoziții de drept invocate de parte]
- 82. Dispoziții naționale aplicabile în speță**
- Dreptul material aplicabil în cauză este:
83. Articolul 2 din Legea nr. [272]/2004 din 21 iunie 2004 republicată privind protecția și promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial nr. 159 din 5 martie 2014 [OMISSIS], potrivit căruia:
- „(1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.
- (2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.
- (3) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.
- (4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.
- (5) Persoanele prevăzute la alineatul (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.
- (6) În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele:

- a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie;
- b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate;
- c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;
- d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia; [OR. 12]
- e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.”

84. Articolul 17 din Legea nr. [272]/2004 [OMISSIS], potrivit căruia:

„(1) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.

(2) Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

(3) Părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

(4) În caz de neînțelegere între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte.

(5) Criteriile prevăzute la alineatul (4) vor fi avute în vedere și la stabilirea programului de relații personale și cu celelalte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie.”

85. Articolul 18 din Legea nr. [272]/2004 [OMISSIS], potrivit căruia:

„(1) În sensul prezentei legi, relațiile personale se pot realiza prin:

- a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit prezentei legi, dreptul la relații personale cu copilul;

- b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia;
- c) găzduirea copilului, pe perioadă determinată, de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului;
- d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul;
- e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit prezentei legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul;
- f) transmiterea de către persoana la care locuiește copilul a unor informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul;
- g) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană față de care copilul a dezvoltat legături de atașament într-un loc neutru în raport cu copilul, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului.

(2) Transmiterea informațiilor prevăzute la alineatul (1) literele (e) și (f) se va face cu respectarea interesului superior al copilului, precum și a dispozițiilor speciale vizând confidențialitatea și transmiterea informațiilor cu caracter personal. **[OR. 13]**

(3) Părintele la care copilul locuiește are obligația de a sprijini menținerea relațiilor personale ale copilului cu celălalt părinte, prevăzute la alineatul (1).

(4) Pentru restabilirea și menținerea relațiilor personale ale copilului, serviciul public de asistență socială și, după caz, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București au obligația de a oferi consiliere, acordată de specialiști atât copilului, cât și părinților săi, la solicitarea acestora.

(5) În cazul în care unul dintre părinți împiedică sau afectează în mod negativ legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte, prin nerespectarea programului stabilit de instanță sau convenit de părinți, celălalt părinte poate cere serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanelor cu atribuții de asistență socială în circumscripția căruia se află locuința copilului să monitorizeze relațiile personale cu copilul pentru o durată de până la 6 luni.

(6) Monitorizarea permite reprezentanților serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanelor cu atribuții de asistență socială să asiste la preluarea copilului de către părintele la care nu locuiește în mod statornic, la vizitele efectuate la domiciliul copilului de către părintele care nu locuiește cu acesta, precum și la înapoierea copilului de către părintele care nu locuiește cu acesta.

Totodată, monitorizarea permite reprezentanților serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanelor cu atribuții de asistență socială să asiste și în timpul găzduirii copilului de către părintele la care copilul nu locuiește în mod obișnuit, dacă instanța judecătorească a dispus monitorizarea printr-o sentință definitivă. Dispozițiile tezei a II-a se aplică în mod corespunzător și în situația prevăzută la alineatul (1) litera (g).

(6¹) Cu ocazia monitorizării, reprezentanții serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanele cu atribuții de asistență socială pot realiza interviuarea părinților, a copilului, a persoanelor cu care copilul relaționează în situațiile prevăzute la alineatul (1) literele (c) și (g), precum și a altor persoane a căror interviuare se apreciază a fi utilă în vederea întocmirii raportului de monitorizare.

(7) La finalul perioadei de monitorizare, reprezentantul serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoana cu atribuții de asistență socială care a întocmit raportul prevăzut la alineatul (6) poate propune prelungirea perioadei de monitorizare cu cel mult 6 luni, poate recomanda consilierea psihologică a unuia dintre părinți sau a ambilor, precum și o serie de măsuri pentru îmbunătățirea relației personale dintre copil și părintele la care nu locuiește.

(8) Raportul de monitorizare prevăzut la alineatul (6) se înmânează fiecăruia dintre părinți și poate fi folosit ca probă în instanță.”

86. Articolul 19 din Legea nr. [272]/2004 [OMISSIS], potrivit căruia:

„(1) Copilul care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre aceștia printr-o măsură dispusă în condițiile legii are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

(2) Instanța judecătorească, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului, poate limita exercitarea acestui drept, dacă există motive temeinice de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului.”

87. Articolele 264 și 396-403 din Legea nr. 287/2009 din 17 iulie 2009 republicată privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 505 din 15 iulie 2011 [OMISSIS] [OR. 14] [OMISSIS], potrivit cărora:

„§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori

Articolul 396

Raporturile dintre părinții divorțați și copiii lor minori

Instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al

copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă.

Dispozițiile articolului 264 sunt aplicabile.

[Potrivit articolului 264, intitulat „Ascultarea copilului”:

(1) În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.

(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere și a primi orice informație, potrivit cu vârsta sa, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alineatelor (1) și (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.

(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și cu gradul său de maturitate.

(5) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum și prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.]

Articolul 397

Exercitarea autorității părintești de către ambii părinți

După divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

Articolul 398

Exercitarea autorității părintești de către un singur părinte

Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți.

Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creștere și educare a copilului, precum și dreptul de a consimți la adopția acestuia.

Articolul 399

Exercitarea autorității părintești de către alte persoane

În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile și îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului.

Instanța stabilește dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau de către unul dintre ei.

Articolul 400

Locuința copilului după divorț [OR. 15]

În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța de tutelă stabilește, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuiește în mod statornic.

Dacă până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți, instanța îi stabilește locuința la unul dintre ei, ținând seama de interesul său superior.

În mod excepțional și numai dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili locuința acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului și îndeplinesc toate actele obișnuite privind sănătatea, educația și învățătura sa.

Articolul 401

Drepturile părintelui separat de copil

În cazurile prevăzute la articolul 400, părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, articolul 264 fiind aplicabil.

Articolul 402

Stabilirea contribuției părinților

Instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor.

Dispozițiile titlului V privind obligația de întreținere se aplică în mod corespunzător.

Articolul 403

Modificarea măsurilor luate cu privire la copil

În cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.”

88. Dispoziții ale dreptului Uniunii Europene aplicabile/relevante în cauză

89. Instanța apreciază că în cauză sunt aplicabile dispozițiile articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 [OMISSIS], potrivit căruia:

„Trimiterea la o instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza

Cu titlu de excepție, instanțele judecătorești dintr-un stat membru competente pentru a soluționa cauza pe fond pot, în cazul în care consideră că o instanță dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială este mai bine plasată pentru a soluționa cauza sau o parte specifică a acesteia și atunci când acest lucru servește interesul superior al copilului:

- (a) să suspende procedura sau respectiva parte a acesteia și să invite părțile să depună o cerere la instanța judecătorească din acest alt stat membru în conformitate cu alineatul (4) sau
- (b) să solicite instanței judecătorești din alt stat membru să-și exercite competența în conformitate cu alineatul (5).

Alineatul (1) se aplică:

- (a) la cererea uneia dintre părți sau
- (b) la inițiativa instanței judecătorești sau
- (c) la solicitarea instanței judecătorești dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială, în conformitate cu alineatul (3).

Cu toate acestea, trimiterea se poate efectua, la inițiativa instanței sau la solicitarea instanței dintr-un alt stat membru, numai dacă este acceptată de cel puțin una dintre părți. **[OR. 16]**

În sensul alineatului (1), se consideră că un copil are o legătură specială cu un stat membru în cazul în care:

- (a) după sesizarea instanței judecătorești menționate la alineatul (1), copilul și-a dobândit reședința obișnuită în acest stat membru sau
- (b) copilul a avut reședința obișnuită în acest stat membru sau
- (c) copilul este resortisant al acestui stat membru sau

- (d) unul dintre titularii răspunderii părintești își are reședința obișnuită în acest stat membru sau
- (e) litigiul se referă la măsurile de protecție a copilului privind administrarea, conservarea sau dispoziția cu privire la bunurile deținute de copil, bunuri care se află pe teritoriul acestui stat membru.

Instanța judecătorească din statul membru competentă pentru a soluționa cauza pe fond acordă un termen în care instanțele judecătorești din celălalt stat membru trebuie să fie sesizate în conformitate cu alineatul (1).

În cazul în care instanțele nu sunt sesizate în acest termen, instanța sesizată continuă să-și exercite competența în conformitate cu articolele 8-14.

Instanțele judecătorești din acest alt stat membru pot, în cazul în care este în interesul superior al copilului, din cauza circumstanțelor specifice ale cauzei, să se declare competente într-un termen de șase săptămâni de la data sesizării acestora pe baza alineatului (1) litera (a) sau (b). În acest caz, prima instanță sesizată își declină competența. În caz contrar, prima instanță sesizată continuă să-și exercite competența în conformitate cu articolele 8-14.

Instanțele judecătorești cooperează, în sensul prezentului articol, direct sau prin intermediul autorităților centrale desemnate în conformitate cu articolul 53.”

90. Motivele ce au determinat instanța să formuleze cererea de hotărâre preliminară:

- 91. Potrivit dispozițiilor [OMISSIS] din Codul de procedură civilă, decizia ce se va pronunța nu este supusă niciunei căi de atac, iar în ceea ce privește problema de drept european ridicată de către apelant prin intermediul cererii de sesizare a Curții, Tribunalul nu a identificat o jurisprudență consacrată în această materie, iar maniera corectă de interpretare a normei de drept în discuție nu este lipsită de îndoieli rezonabile raportat la circumstanțele speței.
- 92. Concret, unul din motivele de apel formulate vizează necompetența generală a instanțelor române invocată în cadrul apelului de apelantul [OMISSIS] FO [OMISSIS] [considerații privind procedura națională].
- 93. În soluționarea unei cereri de suspendare a judecății, respinsă, în lumina articolului 15, Tribunalul a apreciat că instanța din România este mai bine plasată pentru a soluționa prezenta cauză raportat la interesul superior al copilului, la faptul că acesta își are reședința obișnuită în România, iar unul dintre titularii răspunderii părintești (mama copilului) își are reședința obișnuită în acest stat membru.
- 94. Însă, raportat la motivul de apel formulat și la criticile apelantului, precum și la argumentele reținute de prima instanță (expuse mai sus) în ceea ce

privește modalitatea de exercitare a autorității părintești de către părintele la care nu locuiește copilul și stabilirea locuinței copilului la unul dintre părinți, instanța națională apreciază că este necesar soluționării litigiului a se cunoaște dacă articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 [OMISSIS] [OR. 17] [OMISSIS] trebuie interpretat în sensul că acesta instituie o excepție de la regula de competență a instanței naționale unde copilul are domiciliul în fapt, dacă trebuie interpretat în sensul că constituie criterii care arată o legătură specială pe care copilul o are cu Franța (criteriile enunțate de partea litigantă fiind următoarele: copilul este născut în Franța, are un tată cetățean francez, are familia de sânge constând în două surori și un frate, o nepoată (fiica surorii sale), bunicul patern, actuala prietenă a tatălui și fiica lor minoră în Franța, în România neavând nicio rudă din partea mamei, merge la școala franceză, educația și mentalitatea copilului au fost întotdeauna franceze, limba vorbită în casă între părinți și între părinți și copil era întotdeauna limba franceză), astfel că instanța națională trebuie să constate că instanța din Franța este mai bine plasată, [și] dacă trebuie interpretat în sensul că diferențele de procedură dintre legislațiile celor două țări, cum ar fi judecarea procesului fără prezența publicului, de către judecători specializați, servesc interesului superior al copilului în sensul acestor dispoziții legale de drept comunitar.

[OMISSIS] [semnături] [OMISSIS]

Data 20.06.2018